
Skýrsla um starfsemi
yfirkattanevndar
á árinu 2019

1. Hlutverk yfirskattanefndar

Yfirskattanefnd starfar samkvæmt lögum nr. 30/1992, um yfirskattanefnd, með síðari breytingum, og öðrum lögum þar sem kveðið er á um verkefni og skyldur nefndarinnar.

Yfirskattanefnd er æðsti úrskurðaraðili innan stjórnarsýslunnar í þeim málum sem í valdsvið hennar eru lögð. Ákvörðunum nefndarinnar verður því ekki skotið til fjármála- og efnahagsráðherra eða annars aðila innan stjórnarsýslunnar.

Í lögum um yfirskattanefnd er almennt mælt fyrir um að nefndin skuli úrskurða í kærumálum vegna ákvarðana ríkisskattstjóra, tollyfirvalda og annarra stjórnvalda um álagningu skatta og gjalda, eftir því sem nánar er ákveðið í lögum. Í lögum er kveðið á um nokkur önnur verkefni yfirskattanefndar sem varða skattalöggjöf á ýmsan hátt. Eitt viðfangsefni af þeim toga kom til framkvæmda í upphafi árs 2019 með gildistöku laga um stuðning við útgáfu bóka á íslensku, en samkvæmt þeim er heimilt að kæra tilteknar stjórnvaldsákvarðanir til yfirskattanefndar.

Verkefni yfirskattanefndar má sundurliða sem hér segir:

- Kærumál vegna ákvarðana ríkisskattstjóra um skatta og skattstofna, svo og vegna annarra ákvarðana ríkisskattstjóra, eftir því sem nánar er ákveðið í lögum. Samkvæmt þessu má m.a. skjóta til nefndarinnar ákvörðunum (úrskurðum) ríkisskattstjóra um tekjuskatt (lög nr. 90/2003), útsvar (lög nr. 4/1995), tryggingagjald (lög nr. 113/1990), virðisaukaskatt (lög nr. 50/1988) og bifreiðaskatta (lög nr. 87/2004 og nr. 39/1988). Jafnframt úrskurðar yfirskattanefnd um kærur vegna bindandi álita sem ríkisskattstjóri lætur uppi samkvæmt lögum um bindandi álit í skattamálum. Tilteknar sektarákvarðanir ársreikningaskrár og ákvarðanir ríkisskattstjóra um endurgreiðslur virðisaukaskatts eru einnig kæranlegar til yfirskattanefndar.
- Kærumál vegna ágreinings innflytjenda og tollyfirvalda í tollamálum (tollalög nr. 88/2005), þar á meðal vegna ákvörðunar tollyfirvalda um gjaldskyldu, tollverð og tollflokkun. Einnig má kæra bindandi álit tollyfirvalda um tollflokkun vöru til yfirskattanefndar.
- Kærumál vegna ákvarðana sýslumanna um erfðafjárskatt (lög nr. 14/2004) og stimpilgjald (lög nr. 138/2013).
- Kærumál vegna ákvarðana um fjárhæð endurgreiðslna til kvikmyndaframleiðenda (lög nr. 43/1999) og bókaútgefenda (lög nr. 130/2018).
- Afgreiðsla mála sem skattrannsóknarstjóri ríkisins vísar til nefndarinnar með kröfu um ákvörðun sekta vegna meintra brota á skattalögum og/eða lögum um bókhald og ársreikninga. Yfirskattanefnd ákveður með úrskurði hvort gjaldanda sé gert að sæta sekt eða kröfu skattrannsóknarstjóra synjað.

2. Tölulegar upplýsingar

2.1. Kærur og önnur mál til yfirskattanefndar árið 2019

Í ársbyrjun 2019 voru 76 mál til meðferðar hjá yfirskattanefnd, en þar af lágu málgögn og eftir atvikum umsögn viðkomandi stjórnvalds fyrir í 37 málum sem voru þannig tilbúin til meðferðar.

Á árinu 2019 bárust yfirskattanefnd 192 mál til meðferðar. Þar af voru 145 kærur vegna ákvarðana ríkisskattstjóra, 13 kærur vegna ákvarðana tollstjóra og átta kærur vegna ákvarðana sýslumanna um erfðafjárskatt eða stimpilgjald, þ.e. alls 166 kærumál. Mál frá skattrannsóknarstjóra ríkisins til ákvörðunar um skattsekt voru 26 talsins.

Ný mál til yfirskattanefndar á árinu 2019 voru lítillega færri en á fyrra ári. Almennt hefur málum til nefndarinnar fækkað á undanförunum árum. Þetta kemur nánar fram í eftirfarandi yfirliti:

Tafla 1. Ný mál á árunum 2014–2019.

	2014	2015	2016	2017	2018	Meðaltal 2014-2018	2019
RSK	313	205	181	131	161		145
Tollur	–	19	11	5	16		13
SRS	32	20	37	37	30		26
Sýslum.o.fl.	–	7	20	15	2		8
Samtals	345	251	249	188	209	248	192

2.2. Afgreidd mál árið 2019

Á árinu 2019 kvað yfirskattanefnd upp 201 úrskurð. Þá lauk 11 málum með öðrum hætti, oftast þannig að kærandi afturkallaði kæru sína. Samtals voru því afgreidd 212 mál á árinu. Samanburður við afgreidd mál á fimm síðustu árum kemur fram í eftirfarandi yfirliti:

Tafla 2. Afgreidd mál á árunum 2014–2019.

	2014	2015	2016	2017	2018	Meðaltal 2014-2018	2019
Úrskurðir							
– kærumál	280	313	243	177	162		167
– sektarmál	41	46	32	25	40		34
Annað	10	9	5	6	4		11
Samtals	331	368	280	208	206	279	212

Í eftirfarandi töflu er gerð nánari grein fyrir afgreiðslu mála árið 2019. Kemur þar fram móttökuár þeirra mála sem afgreidd voru á árinu.

Tafla 3. Afgreidd mál á árinu 2019.

Komuár	Mál til meðferðar 1.1.2019	Ný mál á árinu	Úrskurðir	Önnur málalok	Samtals afgreidd mál	Ólokið 31.12. 2019
2018	76		76		76	
2019		192	125	11	136	56
Samtals	76	192	201	11	212	56

Eins og taflan ber með sér var á árinu 2019 lokið við öll mál sem voru til meðferðar frá fyrra ári. Þá voru rúmlega 70% mála sem bárust á árinu 2019 afgreidd á sama ári.

2.3. Niðurstöður mála

Í töflu 4 er að finna skiptingu úrskurða, annars vegar úrskurða í kærumálum og hins vegar úrskurða um skattsektir, eftir niðurstöðu máls. Úrskurðir í kærumálum eru felldir í flokka eftir því hvort úrskurður leiddi til lækkunar gjalda eða ekki. Í fyrri flokkinn eru taldir úrskurðir þar sem krafa kæranda er tekin til greina að hluta eða öllu leyti eða ákvörðun stjórnvalds er felld úr gildi. Í síðari flokkinn eru taldir úrskurðir þar sem hin kærða ákvörðun stendur óhöggðu sökum þess að kröfu kæranda er hafnað að öllu leyti eða ef máli er vísað frá yfirskattanefnd. Sundurliðun úrskurða um skattsektir er hliðstæð, þ.e. hvort sekt var ákvörðuð eða ekki. Í síðari flokkinn falla m.a. sektarmál sem vísað var frá nefndinni af ýmsum ástæðum. Til samanburðar eru tölur tveggja fyrri ára.

Tafla 4. Niðurstöður úrskurða árin 2017, 2018 og 2019.

Ár	Kærumál			Skattsektarmál		
	Fjöldi úrskurða	Lækkun gjalda	Önnur niðurstaða	Fjöldi úrskurða	Sekt	Ekki sekt
Árið 2017	177	55 (31%)	122 (69%)	25	23	2
Árið 2018	162	52 (32%)	110 (68%)	40	36	4
Árið 2019	167	61 (37%)	106 (63%)	34	31	3

Í töflu hér að neðan er að finna nánari greiningu úrskurða í kærumálum á árinu 2018, alls 162 úrskurða, með tilliti til niðurstöðu þeirra. Liðurinn „Fallist á kröfu að öllu leyti“ tekur m.a. til þess þegar hin kærða ákvörðun er felld úr gildi vegna annmarka á meðferð máls, einnig þegar það leiðir til þess að kærðu er vísað til meðferðar stjórnvalds að nýju. Liðurinn „Máli vísað til meðferðar að nýju“ á aðallega við um tilvik þegar kærufni hefur ekki verið lagt fyrir stjórnvald eða mál af annarri ástæðu ekki fengið fullnægjandi meðferð hjá stjórnvaldinu.

Tafla 5. Niðurstöður úrskurða í kærumálum árið 2019.

Stjórnvald	Fallist á kröfu að öllu leyti	Fallist á kröfu að hluta	Máli vísað til meðferðar að nýju	Kæru hafnað eða vísað frá
Ríkisskattstjóri	37	13	18	74
Tollstjóri	3	4		11
Sýslumenn	3	1		3
Samtals	43	18	18	88

2.4. Gjaldabreytingar yfirskattanefndar

Samkvæmt lögum um yfirskattanefnd er meginregla að viðkomandi stjórnvald (ríkisskattstjóri, tollstjóri, sýslumaður) skal framkvæma gjaldabreytingar sem stafa af úrskurði yfirskattanefndar. Ráðherra getur ákveðið með reglugerð að yfirskattanefnd framkvæmi gjaldabreytingar er varða ákveðna skatta og/eða gjöld. Hefur sú heimild verið nýtt hvað snertir (a) tekjuskatt og önnur gjöld til ríkissjóðs sem ríkisskattstjóri leggur á einstaklinga eða lögaðila samhliða tekjuskatti, (b) útsvar og (c) virðisaukaskatt vegna viðskipta innanlands.

Í töflu 6 er að finna yfirlit um gjaldabreytingar sem leitt hafa af úrskurðum yfirskattanefndar á árinu 2019 og nefndin hefur tilkynnt til innheimtumanns. Breytingar á yfirferanlegu tapi eru ekki taldar til gjaldabreytinga í þessu sambandi. Jafnframt kemur fram í töflunni fjárhæð ákvarðaðra skattsekta á árinu svo og fjárhæð málskostnaðar sem úrskurðaður hefur verið til greiðslu úr ríkissjóði. Til samanburðar eru fjárhæðir fyrir árið 2018.

Til viðbótar gjaldabreytingum samkvæmt þessu yfirliti koma breytingar á aðflutningsgjöldum og öðrum sköttum eða gjöldum sem stjórnvöld framkvæma vegna úrskurða yfirskattanefndar.

Tafla 6. Yfirlit um tilkynntar gjaldabreytingar, skattsektir og málskostnað samkvæmt úrskurðum yfirskattanefndar árið 2019.

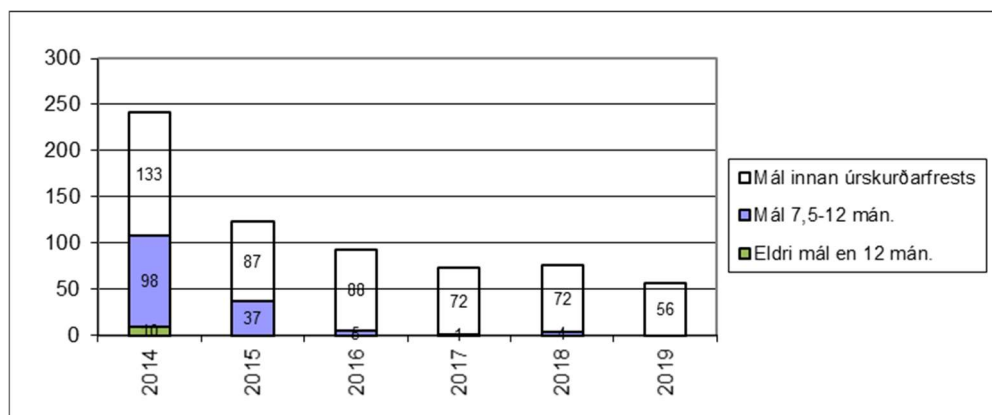
	Árið 2019	Árið 2018
Tekjuskattur og önnur gjöld til ríkissjóðs sem lögð eru á samhliða álagningu tekjuskatts, þ.m.t. hækkun frádráttarliða (barnabætur, vaxtabætur o.fl.)	-76.151.153	-149.026.651
Útsvar	-34.373.410	-5.901.587
Virðisaukaskattur	0	-3.078.949
Alls lækkun gjalda	-110.524.563	-158.007.187
Skattsektir (mál frá SRS)	305.800.000	267.400.000
Málskostnaður úr ríkissjóði	1.040.000	2.225.000

2.5. Mál til meðferðar í árslok 2019

Í árslok 2019 voru 56 mál til meðferðar hjá yfirskattanefnd. Þar af voru 20 mál til umsagnar hjá embætti ríkisskattstjóra eða öðru stjórnvaldi eða höfðu ekki verið send til umsagnar í árslok, auk þess sem eitt mál frá skattransóknarstjóra ríkisins var til athugunar hjá skattaðilum. Þannig voru 35 mál tilbúin til meðferðar fyrir nefndinni. Ekkert þeirra mála var komið fram yfir úrskurðarfrest nefndarinnar.

Á mynd 1 er að finna yfirlit um mál sem til meðferðar voru í árslok 2014–2019, sundurliðað eftir því hversu lengi mál hafði beðið afgreiðslu.

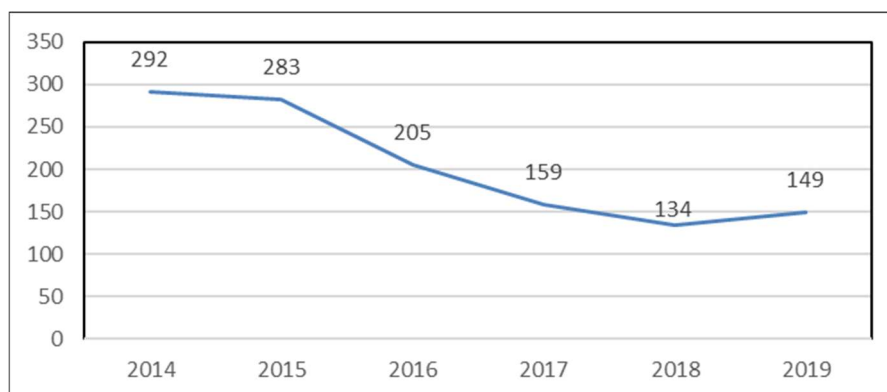
Mynd 1. Mál til meðferðar í árslok 2014–2019, sundurliðað eftir aldri.

2.6. Málsmeðferðartími

Hámarksfrestur yfirskattanefndar til að úrskurða í málum er u.þ.b. 7,5 mánuðir eða um 225 dagar. Á mynd 2 er gerð grein fyrir þróun málsmeðferðartíma á árunum 2014–2019, talið í dögum frá móttöku máls þar til úrskurður var sendur málsaðila. Málsmeðferðartími var að meðaltali 149 dagar á árinu 2019. Lengst var mál 366 daga til meðferðar en skemmst 23 daga.

Mynd 2. Málsmeðferðartími (dagar) árin 2014–2019.

2.7. Samstarf við aðrar úrskurðarnefndir

Á árinu varð að samkomulagi að úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála flytti aðsetur sitt í húsnæði yfirskattanefndar í Borgartúni 21 fljótlega á árinu 2020. Undirbúningur að þessu hófst á síðustu vikum ársins 2019 en m.a. þurfti að ráðast í nokkrar breytingar á innréttingum.

Í samræmi við tilmæli fjármála- og efnahagsráðuneytisins var á árinu unnið að því verkefni að yfirskattanefnd tæki frá og með ársbyrjun 2020 að sér skrifstofuhald fyrir kærunefnd útboðsmála.

2.8. Birting úrskurða

Úrskurðir yfirskattanefndar, sem teljast hafa almenna þýðingu, eru birtir á vef nefndarinnar. Úrskurðir ársins 2019, sem hér falla undir, voru allir birtir innan 30 daga frá því að þeir voru kveðnir upp, svo sem að er stefnt eftir þeim markmiðum sem nefndin hefur sett sér.

3. Nefndarmenn og starfsmenn

Í yfirskattanefnd skulu eiga sæti sex menn, þar af fjórir sem hafa starfið að aðalstarfi. Nefndarmenn eru skipaðir til starfa til sex ára í senn. Í fyrsta sinn við skipun nefndarinnar, þ.e. 1. júlí 1992, voru tveir menn skipaðir til tveggja ára, tveir til fjögurra ára og tveir til sex ára.

Ekki urðu breytingar á skipan yfirskattanefndar á árinu 2019 að öðru leyti en því að í byrjun október tók Ólafur Ólafsson að nýju við starfi formanns nefndarinnar eftir ársleyfi. Ekki var skipað í sæti annars þeirra manna sem hafa starf í nefndinni að hlutastarfi.

Nefndarmenn, sem höfðu starfið að aðalstarfi á árinu 2019, voru:

- Anna Dóra Helgadóttir, lögfræðingur.
- Ólafur Ólafsson, lögfræðingur, varaformaður til 30. september og formaður frá þeim tíma.
- Sverrir Örn Björnsson, lögfræðingur, formaður til 30. september og varaformaður frá þeim tíma.
- Þórarinn Egill Þórarinsson, lögfræðingur.

Nefndarmaður í hlutastarfi á árinu 2019 var:

- Bjarnveig Eiríksdóttir, lögmaður.

Júlíus Smári, lögfræðingur, gegndi starfi skrifstofustjóra yfirskattanefndar. Auk hans og þeirra nefndarmanna, er hafa starfið að aðalstarfi, voru meginhluta ársins 2019 fimm starfsmenn hjá yfirskattanefnd. Ársverk voru 9,5 en voru 9,9 á fyrra ári.

4. Útdráttur úr ársreikningi fyrir árið 2019

Yfirlit um afkomu ársins 2019

	2019	2018
Tekjur		
Tekjufærsla fjárveitinga	175.700.000	184.100.000
Tekjufærsla frestaðra tekna fyrri ára	1.117.225	798.338
Tekjur samtals	<u>176.817.225</u>	<u>184.898.338</u>
Gjöld		
Laun og launatengd gjöld	129.006.547	138.038.734
Annar rekstrarkostnaður	35.840.065	37.375.248
Afskriftir	1.117.225	798.338
Gjöld samtals	<u>165.963.837</u>	<u>176.212.320</u>
Afkoma (tap) fyrir fjármagnsliði	10.853.388	8.686.018
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)		
Vaxtagjöld, verðbætur og gengistap	(4.929)	(1.989)
Afkoma ársins	<u>10.848.459</u>	<u>8.684.029</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2019

	31.12.2019	31.12.2018
Eignir		
Fastafjármunir		
Varanlegir rekstrarfjármunir:		
Áhöld, tæki og búnaður	3.359.238	3.915.417
Fastafjármunir samtals	<u>3.915.417</u>	<u>3.915.417</u>
Veltufjármunir		
Tengdir aðilar	52.156.915	51.852.743
Handbært fé	15.829	15.829
Veltufjármunir samtals	<u>52.172.752</u>	<u>51.868.572</u>
Eignir samtals	<u>55.531.990</u>	<u>55.783.989</u>
Eigið fé og skuldir		
Eigið fé		
Hrein eign	37.335.421	38.245.505
Eigið fé samtals	<u>37.335.421</u>	<u>38.245.505</u>
Skuldir		
Skammtímaskuldir		
Viðskiptaskuldir	797.606	779.644
Ýmsar skammtímaskuldir.....	13.609.110	13.151.762
Frestun tekjufærslu fjárfestingaheimilda	3.789.853	3.607.078
	<u>18.196.569</u>	<u>17.538.484</u>
Skuldir samtals	<u>18.196.569</u>	<u>17.538.484</u>
Eigið fé og skuldir samtals	<u>55.531.990</u>	<u>55.783.989</u>